

Quickscan en voortoets t.b.v. kantoor en opslag Natuurmonumenten aan de Hollandsekade 23 te Woerdense Verlaat

Oriënterend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en
Natuurbeschermingswet

T.J.P. den Otter

Colofon

Status: Definitief

Project: BE/2013/149

Datum: 19 november 2015

Samensteller(s): ing. T.J.P. den Otter

Projectleider: ing. C.J. Blom

Opdrachtgever:



BURO SRO
Het Goylaan 11
3525 AA Utrecht

Disclaimer

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie / Buro SRO

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'Quickscan en voortoets t.b.v. kantoor en opslag Natuurmonumenten aan de Hollandsekade 23 te Woerdense Verlaat'. De quickscan en voortoets zijn uitgevoerd ten bate van een ruimtelijke onderbouwing van het realiseren van een opslag en kantoor.

Vereniging Natuurmonumenten is voornemens om een nieuwe opslag en kantoor te realiseren op de Hollandsekade 23 te Woerdense Verlaat. De ingreep bestaat uit het slopen van het bestaande kantoorpand, de nieuwbouw van een kantoor en de verbouwing van de bestaande opslagruimte. De werkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect hebben op beschermde flora en fauna en natuurwaarden. In het kader van de Flora en faunawet dient een oriënterend onderzoek uitgevoerd te worden naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna. Omdat de planlocatie in het Natura 2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' wordt gerealiseerd dient tevens een oriënterend onderzoek (voortoets) uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Namens Vereniging Natuurmonumenten heeft Buro SRO, Blom Ecologie opdracht verleend om de betekenis van het plangebied voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Inhoud

1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Oriënterend onderzoek (QuickScan)	7
1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet	8
1.4 Wettelijk kader Natuurbeschermingswet	10
2 Plangebied en voorgenomen ingreep.....	11
2.1 Gebiedsbeschrijving	11
2.2 Huidige situatie plangebied	11
2.3 Voorgenomen ingreep	12
3 Beoordeling Flora- en faunawet.....	13
3.1 Vaatplanten	13
3.2 Zoogdieren	13
3.3 Reptielen	14
3.4 Amfibieën	14
3.5 Vissen	15
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	15
3.7 Vogels	15
4 Beoordeling Natuurbeschermingswet	17
4.1 Gebiedsbescherming	17
4.2 Storingsfactoren	18
4.3 Beoordeling	23
5 Conclusies en aanbevelingen	25
5.1 Conclusies beoordeling Ff-wet en Nb-wet	25
5.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen	25
6 Literatuur.....	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Vereniging Natuurmonumenten is voornemens om een kantoor en opslag te realiseren op de locatie aan de Hollandsekade 23 te Woerdense Verlaat. De ingreep bestaat uit het slopen van het bestaande kantoorpand, de nieuwbouw van een kantoor en de verbouwing van de bestaande opslagruimte. Ten behoeve van de realisatie worden diverse werkzaamheden uitgevoerd welke bestaan uit sloop-, graaf-, algemene bouwwerkzaamheden, transport, bestrating en beplanting.

De activiteiten hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna. De initiatiefnemer is verplicht onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ingreep daarop. Middels een ecologische quickscan wordt de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht. Namens Vereniging Natuurmonumenten heeft Buro SRO, Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden en vigerend beleid.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet en/of vigerend beleid?

1.2 Oriënterend onderzoek (Quickscan)

Quickscan

Een quickscan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De quickscan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De quickscan geeft uitsluitsel voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 24 september 2015. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie.

De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; motregen, 8/8 bewolkt, 12° Celsius en windkracht 4 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Flora en fauna gegevens van het Natuurloket geven een eerste indruk van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied. De aangeleverde gegevens van het Natuurloket zijn beschikbaar vanaf kilometerhokniveau (1 km²). Voor het oriënterend onderzoek zijn gegevens opgevraagd van het plangebied, km-hok 113-558. Tabel 1 geeft een overzicht van waarnemingen van beschermde- en/of Rode-Lijstsoorten.

Tabel 1 Overzicht van waarnemingen van beschermde- en Rode-Lijstsoorten in twee kilometerhokken waarbinnen het plangebied is gelegen. De data is aangeleverd door het Natuurloket. '© NDF - quickscanhulp.nl 25-09-2015 11:25:33'

Kilometerhok	Soort	Tabel II	Tabel III
113-558	vaatplanten	10 soorten	1 soort
	zoogdieren	0 soorten	6 soorten
	vogels	0 soorten	13 soorten
	amfibieën	0 soorten	1 soorten
	vissen	1 soort	1 soort
	dagvlinders	-	-
	libellen	-	1 soort
	reptielen	-	-
	kevers	-	1 soort

1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora en faunawet beschermt ongeveer 500 kwetsbare *soorten* middels het '*nee, tenzij*' principe. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende planten en dieren en hun omgeving de *zorgplicht*. De beschermde flora en fauna zijn naar gelang hun status opgenomen in *tabel 1*, *tabel 2* of *tabel 3* van de Flora en faunawet. Alle *vogels* in Nederland hebben dezelfde beschermde status.

Soortenbescherming

De Flora- en faunawet beschermt soorten en hun leefomgeving, individuele planten en dieren zijn ondergeschikt aan het soortbelang. Het gunstig voortbestaan van de soort mag niet in gevaar komen.

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Flora- en faunawet is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijke verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de artikelen 8 t/m 12 (Ff-wet).

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Flora- en faunawet beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

Tabel 1: Algemene soorten

Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze activiteiten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen in artikelen 8 t/m 12. Voor andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 2: Overige soorten

Voor de overige soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 3: Soorten Bijlage IV Habitatrichtlijn / bijlage 1 AMvB

Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de minister goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en –inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Algemeen geldt dat ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt verleend wanneer er ‘dwingende reden van groot openbaar belang’ zijn en wanneer volksgezondheid en veiligheid in het geding zijn en er sprake is van (voorkoming van) ernstige schade.

Vogels

De nestlocatie en de functionele leefomgeving van een aantal kwetsbare vogelsoorten is het gehele jaar beschermd. Deze vogels zijn onderverdeeld in 4 categorieën. Daarnaast zijn er een aantal vogelsoorten waarvan de nestlocatie en de functionele leefomgeving beschermd is als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, deze vogels zijn opgenomen in categorie 5.

De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. Voor alle vogels geldt, ook de soorten die niet zijn opgenomen in een van de categorieën, dat deze gedurende het broedseizoen beschermd zijn en de nestlocatie gedurende de periode dat de jongen hiervan afhankelijk zijn.

1.4 Wettelijk kader Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) beschermt gebieden in Nederland met een bijzondere ecologische betekenis. De belangrijkste gebieden die door de Nb-wet worden beschermd zijn de Natura 2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands.

Activiteiten waarvan de kans bestaat dat er een verslechtering/significant negatief effect optreedt in een door de Nb-wet beschermd gebied zijn vergunningplichtig en dienen getoetst te worden middels de Habitattoets. De Habitattoets is de procedure tot vergunningverlening en bestaat uit de voortoets en verslechteringstoets (geringe effecten) of de passende beoordeling (significante effecten). Als uit de voortoets blijkt dat geen effecten optreden, hoeft geen vergunning aangevraagd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is gelegen aan de Hollandsekade 23 te Woerdense Verlaat (figuur 1). Vooral ten noorden van het plangebied is het natura 2000 gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' gelegen. Ten zuiden is agrarisch terrein gelegen. De west- en oostzijde van de planlocatie bestaat aan de noordelijke helft uit het natura 2000 gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' en aan de zuidelijke helft uit agrarisch terrein.



Figuur 1 De rode stip en rode omlijning geeft bij benadering de locatie van de planlocatie. Het omliggende oranje omliggende terrein maakt deel uit van het Natura2000-gebied 'De Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' (www.ruimtelijkeplannen.nl).

2.2 Huidige situatie plangebied

De planlocatie bestaat uit een woning, kantoorpand, werkschuur, opslagruimte en geïmproviseerd parkeerterrein (figuur 2). De locatie wordt momenteel in gebruik genomen als kantoor/werkschuur voor natuurmonumenten.

De directe omgeving van de planlocatie bestaat uit agrarisch terrein en het natura 2000 gebied 'De Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'. De Nieuwkoopse Plassen & De Haeck zijn de restanten van het voormalige kustvlakteveen. Het gebied is een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen, maar ook voor andere moeras- en watervogels. Zie voor meer achtergrondinformatie (Clements, 2015). De grotere plassen in het gebied worden gebruikt voor de watersport en recreatie.



2.3 Voorgenomen ingreep

De ingreep bestaat uit het slopen van het bestaande kantoorpand, de nieuwbouw van een kantoor en de verbouwing van de bestaande opslagruimte. Hieruit voortvloeiende activiteiten zijn o.a. sloop-, graaf- (fundering en bekabeling), algemene bouwwerkzaamheden (o.a. plaatsing en afronding), transportbewegingen (aan- en afvoer materiaal), bestrating en beplanting. Alle thans aanwezige ecologische functies van het bestaande kantoor en de opslag vervallen, tijdens de realisatie is er vooral sprake van tijdelijke verstoring.

3 Beoordeling Flora- en faunawet

3.1 Vaatplanten

In de directe omgeving van het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vaatplanten aangetroffen. Verder is het voorkomen van groenknolorchis (Ff-wet; tab 3) bekend in het gebied (Natuurloket). Standplaatsen van de groenknolorchis zijn in de najaars- en herfstperiode vaak te herkennen aan een dode stengel met vruchtresten. In de directe omgeving van het plangebied en op de planlocatie zijn geen restanten waargenomen.

De directe omgeving van het plangebied is begroeid met algemene vegetatie zoals: akkerdistel, bezemkruiskruid, ridderzuring, veldzuring, riet, haagwinde, hazelaar en een aantal fruitbomen zoals appelbomen.

De locatie ten noorden van de werkschuur bestaat voor het grootste gedeelte uit een goed onderhouden grasvlakte met bankjes en fruitbomen. Rondom de bebouwing is het grootste gedeelte verhard, met wat aangeplante tuin. Op de planlocatie is geen beschermde vegetatie aangetroffen.

De planlocatie heeft thans geen betekenis voor beschermde vegetatie. Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient wellicht rekening te worden gehouden met beschermde flora in de directe omgeving van het plangebied. Mits de activiteiten binnen de grenzen van het plangebied worden uitgevoerd treden aannemelijk geen negatieve effecten op voor beschermde flora.

3.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sporen en/of delen van beschermde zoogdieren aangetroffen. Het gebied is vooral geschikt voor algemeen voorkomende en licht beschermde fauna (Ff-wet; tab 1). Voorbeelden van deze soorten zijn de veldmuis, bruine rat, egel, bunzing en vos. Van grote in het wild levende zoogdieren wordt verwacht dat deze sporadisch het terrein zullen betreden.

Verder is het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis (Ff-wet; tab 3) bekend in het gebied (Natuurloket) (Ff-wet; tab 3). De noordse woelmuis komt voor in verruigde natte gebieden zoals Texel, de Nederlandse Delta en veengebieden. In deze gebieden maakt de soort gebruik van de hogere vegetatie als schuilplaatsen en worden er nesten gemaakt in riethopen of ondergronds. De waterspitsmuis is een waterminnend zoogdier dat nesten maakt in de oevers van oeverzones. Het leefgebied bestaat uit ruig begroeide oevers en stilstaande wateren. Omtrent de habitatkeuze en leefwijze van de noordse woelmuis en waterspitsmuis is uit te sluiten dat deze soorten gebruik maken van of een essentiële functie beoefenen op de planlocatie. Derhalve is een negatief effect op de soortgroep uit te sluiten.

Vleermuizen

De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen, bosschages en oppervlakte water wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997; Dietz *et al.*, 2011). De gehele directe omgeving en de schuren van de nabij gelegen voormalige boerderij bieden goede foerageeromstandigheden voor vleermuizen. In het

gebied is het voorkomen van de laatvlieger, dwergvleermuis en meervleermuis bekend (Waarneming.nl).

De planlocatie heeft geen specifieke betekenis voor vleermuizen. De (bouw)werkzaamheden kunnen echter wel een verstorend effect hebben doordat (indien gebruikt) verlichting onjuist wordt toegepast. Significante negatieve effecten voor vleermuizen kunnen dan ook worden uitgesloten mits juiste verlichting wordt toegepast.

3.3 Reptielen

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde reptielen aangetroffen. Op basis van de landelijke verspreiding, de habitatvoorkeuren en geen recente waarnemingen kan het voorkomen van reptielen worden uitgesloten (Creemers & Van Delft, 2009; Ecomaree B.V.; waarneming.nl).

3.4 Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde amfibieën aangetroffen. Op de planlocatie is het voorkomen van een aantal soorten bekend. In de gemeente van het plangebied zijn waarneming van onder andere: gewone pad, rugstreeppad, kleine watersalamander, meerkikker, heikikker en bruine kikker (Creemers & Van Delft, 2009; waarneming.nl).

De huidige situatie is geschikt voor algemene soorten amfibieën met een preferentie voor aquatisch habitat. Op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan zijn grote geschikte waterlichamen aanwezig. Het is aannemelijk dat minder watergebonden en algemene en opportunistische soorten als bruine kikker en groene kikker ook gebruik maken van de structuurrijke macrohabitats in de directe omgeving.

De rugstreeppad is een pionierssoort, momenteel is het plangebied ongeschikt voor de soort. Door graafwerkzaamheden kan echter een geschikt habitat ontstaan (pioniersstadium). In het voorjaar (15 maart t/m 15 april) gaan de rugstreeppadden op zoek naar geschikt voortplantingshabitat. Mits maatregelen getroffen worden dat de soort de planlocatie niet op kan gedurende de werkzaamheden kunnen significante negatieve effecten voor de rugstreeppad worden uitgesloten. De grote hoeveelheid aan geschikt habitat voor onder andere de meerkikker en de heikikker in combinatie met het niet geschikt zijn van de planlocatie als leefgebied wordt verwacht dat deze soorten geen negatieve effecten ondervinden aan de werkzaamheden vanwege de wegvluchtmogelijkheden.

Aangezien het plangebied aannemelijk momenteel geen essentiële betekenis heeft voor beschermde soorten van Ff-wet tabel 2 en 3 wordt aanvullend onderzoek niet nodig geacht en kunnen significante negatieve effecten aannemelijk worden uitgesloten.

3.5 Vissen

De oppervlaktewateren in de omgeving van de planlocatie is mogelijk leefgebied van soorten als brasem, kroeskarper, vetje, paling, bittervoorn, driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars, rivierdonderpad en baars. Met betrekking tot de oppervlaktewateren zijn geen ingrepen voorzien. Als gevolg van optische verstoring en trillingen kunnen de aanwezige vissen hinder ondervinden van werkzaamheden. De eventueel aanwezige vissen hebben echter voldoende mogelijkheden om zich te verplaatsen naar vergelijkbaar habitat in de directe omgeving dat van significant negatieve effecten geen sprake is. Effecten op vissen kunnen dan ook worden uitgesloten.

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. Op basis van de landelijke verspreiding en het ontbreken van typische habitatkenmerken; oude bomen, typische waardplanten en oude vennetjes maakt dat de planlocatie aannemelijk geen essentieel onderdeel van een mogelijk leefgebied is voor beschermde soorten. Belangrijke(re) elementen zijn echter wel in de directe omgeving van het plangebied aanwezig.

Het voorkomen van de bijzondere dagvlinders als koninginnenpage en oranje luzernevlinder is bekend in de directe omgeving. De planlocatie zelf biedt echter geen optimaal habitat voor de soort, o.a. het ontbreken van de typische waardplanten. Daarnaast komen algemenere soorten als kleine vuurvlinder, atalanta, icarusblauwtje, distelvlinder, dagpauwoog, landkaartje en gehakkelde aurelia voor.

Het voorkomen van de bijzondere libellen als vuurlibel en groene glazenmaker is bekend in de directe omgeving. De planlocatie zelf biedt echter geen optimaal habitat voor de soort, o.a. het ontbreken van de typische waardplanten en kleine, ondiepe vennetjes. Daarnaast komen algemenere soorten als weidebeekjuffer, houtpantserjuffer, watersnuffel, azuurwaterjuffer, blauwe glazenmaker, paardenbijter, grote keizerlibel, platbuik en viervlek voor.

Door de werkzaamheden worden geen specifieke elementen aangetast die van evident belang zijn voor (beschermde) insecten. Mits de werkzaamheden expliciet binnen de grenzen van de planlocatie worden uitgevoerd zijn negatieve effecten uit te sluiten.

3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek individuen, sporen en/of delen van beschermde vogels aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn diverse (zang)vogels waargenomen. Alle waarnemingen betreffen individuen van foeragerende of overvliegende dieren. Nesten zijn niet aangetroffen. Waargenomen soorten tijdens het veldbezoek zijn o.a.: blauwe reiger, vink, koolmees, ooievaar, witte kwikstaart, zwarte kraai, houtduif, aalscholver, wilde eend en grauwe gans. In de nok van de werkplaats is een kerkuilennestkast gelokaliseerd, in verband met het ontbreken van waarnemingen en broedgegevens van het jaar 2015 wordt verwacht dat er geen gebruik meer wordt gemaakt van de kerkuilennestkast.

We adviseren om in het nieuwe gebouw wederom een nestkast te plaatsen. Verder zijn de planlocatie en de directe omgeving hiervan geschikt leefgebied voor met name veel zangvogels, watervogels en ooievaars. Activiteiten in het broedseizoen kunnen tot verstoring leiden. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (15 maart- 15 juli) om potentieel verstorende effecten op de ooievaar en andere broedvogels te voorkomen.

De plannen ter realisatie van een nieuw kantoor en verbouwing opslagruimte heeft mogelijk effect op vegetatie, broedvogels en vleermuizen door verstoring en verlies van leefgebied. Verstoring treedt op door licht, geluid en trilling. Door de toepassing van bouwverlichting is de kans groot dat vleermuizen en broedvogels hier negatieve effecten van ondervinden. Mits er rekening gehouden wordt met de vorm en duur van verlichting kunnen deze effecten beperkt blijven.

4.2 Storingsfactoren

De Effectenindicator geeft voor woningbouw de volgende storingsfactoren (zie ook figuur 6):

- Verstoring door mechanische effecten
- Optische verstoring
- Verstoring door trilling
- Verstoring door licht
- Verstoring door geluid
- Verdroging
- Verontreiniging
- Versnippering
- Oppervlakteverlies

Per factor wordt een beoordeeld in welke mate deze van toepassing is in de voorliggende casus. De factoren zijn genummerd volgens de door synbiosys.alterra gebruikte systematiek. Om de effecten juist te interpreteren zijn de factoromschrijvingen van Effectenindicator overgenomen.

Storingsfactor 1 | Oppervlakteverlies

Kenmerk

Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren

Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermesting.

Werking

Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie

kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

Beoordeling

Bij de sloop en bouw van het oude en respectievelijk nieuwe kantoor en verbouwing van de opslagruimte zal van geen oppervlakteverlies geen sprake zijn, in verband met dat de bebouwing al bestaat maar op dezelfde locatie vernieuwd wordt. Het terrein bestaat nu uit met regelmaat gemaaid gras, zitbanken en fruitbomen. Aangezien de aard van het terrein worden hier geen beschermde soorten of standplaatsen verwacht. De effecten van oppervlakte verlies zijn niet van toepassing omdat de oppervlakte leefgebied van soorten per saldo niet veranderd en (beschermde) habitattypen niet worden aangetast.

Storingsfactor 2 | Versnippering

Kenmerk

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren

Treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek.

Gevolg

Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem. Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

Beoordeling

De beoogde werkzaamheden en realisaties leiden aannemelijk niet tot het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Aangezien de planlocatie reeds bebouwd is en de locatie onderhevig is aan menselijke activiteit wordt er geen negatief effect verwacht aangaande versnippering.

Storingsfactor 7 | Verontreiniging

Kenmerk

Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke

stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren

Geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg

Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Beoordeling

De verstoringsfactor verontreiniging is op lange termijn niet van toepassing op de beoogde ontwikkelingen. Omdat de bestaande (oude) bebouwing verwijderd wordt en hier nieuwe vergelijkbare bebouwing voor in de plaats komt. Gedurende sloop- en bouwwerkzaamheden zal in minimale mate tijdelijke verontreiniging tot uiting kunnen komen. Op de lange termijn zal dit een verwaarloosbare hoeveelheid zijn. De nieuwe bebouwing heeft wat betreft verontreiniging een kleinere invloedssfeer dan de oude bebouwing. Significant negatieve effecten kunnen derhalve uitgesloten worden.

Storingsfactor 8 | Verdroging

Kenmerk

Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren

Verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltreerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling; het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Gevolg

De verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

Beoordeling

De storingsfactor verdroging zal alleen tijdelijk en zeer gespecificeerd van aard zijn. Op de planlocatie zelf zal verdroging optreden door het wegpompen van grondwater gedurende de bouwwerkzaamheden. Aangezien het gebied grote oppervlaktewateren bevat worden door de beoogde ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten verwacht.

Storingsfactor 13 | Verstoring door geluid

Kenmerk

verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer dan wel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren

Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg

Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Beoordeling

In verband met het alleen vernieuwen van een gedeelte van de bebouwing zal er geen verandering in de storingsfactor geluid plaats vinden.

Storingsfactor 14 | Verstoring door licht

Kenmerk

verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren

Geen.

Gevolg

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nacht actieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht,

doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Beoordeling

De verstoringfactor licht is vergeleken met de bestaande bebouwing en doeleinden van de planlocatie alleen van tijdelijke aard gedurende de sloop- en bouwwerkzaamheden. De soortgroepen die vooral beïnvloedt worden door lichtverstoring zijn vleermuizen, vegetatie en insecten. Als hier gedurende deze werkzaamheden gebruik gemaakt wordt van groene vleermuisvriendelijke verlichting en zo veel mogelijk buiten de periode zonsondergang tot zonsopgang gewerkt wordt, is een blijvend negatief effect uit te sluiten.

Storingsfactor 15 | Verstoring door trilling

Kenmerk

Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren

Kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

Gevolg

Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

Beoordeling

Naargelang de effecten van trillingverstoring is dit grotendeels te beperken tot de sloop- en bouwperiode. Deze effecten zijn tijdelijk van aard, dit in verband met de hoeveelheid geschikt habitat om weg te vluchten zullen hier geen lasten van ondervonden worden door de aanwezige soorten.

Storingsfactor 16 | Optische verstoring

Kenmerk

optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren

Treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg

Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet

zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewinning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Beoordeling

Een negatief effect van optische verstoring is buiten de tijdelijke sloop- en bouwperiode uit te sluiten aangezien de beoogde bebouwing geen andere eigenschappen heeft dan de bestaande bebouwing. De optische verstoring is tijdelijk van aard, dit in verband met de hoeveelheid geschikt habitat om weg te vluchten zullen hier geen lasten van ondervonden worden door de aanwezige soorten.

Storingsfactor 17 | Verstoring door mechanische effecten

Kenmerk

Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. De oorzaken en gevolgen zijn bij deze storende factor zeer divers.

Interactie andere factoren

Verstoring kan samenvallen met verstoring door geluid, licht en trilling.

Gevolg

Deze storende factor kan leiden tot een verandering van het habitatype en/of verstoring of het doden van fauna-individuen. Bij habitattypen treedt de verstoring/verandering vaak op ten gevolge van recreatie of bijvoorbeeld militaire activiteiten. Het effect is zeer afhankelijk van de kwetsbaarheid (gevoeligheid) van het habitatype. Waterrecreatie en scheepvaart leiden tot golfslag, hetgeen effect kan hebben op de oeverbegroeiing en waterfauna. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens kunnen leiden tot vogelsterfte.

Beoordeling

De verstoring door mechanische effecten zal alleen gedurende de sloop- en bouwwerkzaamheden van toepassing zijn. Vanwege de aanwezigheid van voldoende geschikt habitat in de omgeving zullen deze effecten niet van blijvende negatieve sfeer zijn.

4.3 Beoordeling

Uit de oriënterende fase blijkt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn betreffende de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haack ten gevolge van de sloop en nieuwe realisatie van het kantoorgebouw en verbouwing van de opslag. Mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd, er gebruik gemaakt wordt van (amberkleurige) vleermuisvriendelijke bouwverlichting en zo veel mogelijk buiten de periode van zonsondergang tot zonsopkomst gewerkt wordt.

Verstoring door mechanische effecten	geen effect
Optische verstoring	geen effect
Verstoring door trilling	geen effect
Verstoring door licht	geen effect, mits advies wordt opgevolgd
Verstoring door geluid	geen effect
Verdroging	geen effect
Verontreiniging	geen effect
Versnippering	n.v.t.
Oppervlakteverlies	n.v.t.

Voor de realisatie van de nieuwe kantoorgebouw en verbouwing van de opslag is geen ontheffing nodig conform de Natuurbeschermingswet 1998

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies beoordeling Ff-wet en Nb-wet

- In het plangebied komen mogelijk (incidenteel) beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Het is aannemelijk dat het plangebied geen essentiële functie heeft voor deze soorten. De directe omgeving van de planlocatie heeft een belangrijke betekenis voor beschermde flora en fauna. Jaarrond beschermde nestlocaties zijn niet aangetroffen.
- Nestlocaties en bijbehorend habitat van algemene broedvogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen negatief beïnvloedt worden gedurende de uitvoering hiervan. De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd (15 maart – 15 juli) of er moet voorafgaand aan de werkzaamheden een inspectie plaatsvinden door een ter zake deskundige om uit te sluiten dat er ter plaatse nestlocaties aanwezig zijn. Kleine, geluidsarme installatie- en montagewerkzaamheden vormen hierop een uitzondering.
- De werkzaamheden leiden tot tijdelijke verstoring van algemene voorkomende en licht beschermde soorten. Beschermde soorten waarvoor geen ontheffing geldt conform de Flora- en faunawet worden niet verwacht. Nader onderzoek naar het voorkomen van soorten wordt niet nodig geacht.
- Er treden aannemelijk geen significant negatieve effecten op ten aanzien van beschermde flora en fauna. Er behoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.
- Er treden geen negatieve effecten op ten aanzien van de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Er behoeft geen ontheffing van de Natuurbeschermingswet aangevraagd te worden.

5.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna (algemene Zorgplicht).
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden bij voorkeur minimaal verlichten en hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (rood/groen licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel) en de werkzaamheden in de periode april-oktober tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). In verband met de invloedssfeer van de werkzaamheden op de vegetatie is het aanbevolen groen licht toe te passen en het gehele jaar de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uit te voeren.
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch

adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

6 Literatuur

- Clements, A., 2015. Voortoets en Effecttoets Parkeerterrein Natuurmonumenten. In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het Natuurnetwerk Nederland. Rapport RA15350-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Hustings, F. & J.W. Vergeer (sovon)(redactie), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. -Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.

Websites

www.natuurloket.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.telmee.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlindernet.nl
www.waarneming.nl